

CONCEPT VERSLAG BESTUURSRAAD ENGELEN EN BOKHOVEN
DATUM: 21 MAART 2023

Aanwezig:

Voorzitter: de heer P. van Beek

Overlegpartner: mevrouw M. van der Sloot

Ambt. secretaris: mevrouw J. Pawiroredjo

Ambtelijk: de heer R. van der Sande

Leden : mevrouw C.D.C. Van Bost

: de heer R.M.L. Frenken

: de heer R.C.M. van Eggelen

: de heer R.J.A. Pander Maat

: mevrouw Y. Schram

: de heer J. Selier

Pers : mevrouw A. van den Dungen

Afwezig: de heer J.A.M. van Heijningen, de heer J.P.M. Kemper, de heer A.W.W. Rombeek
en de heer T. van Helvoort

Publiek : geen

1. OPENING EN MEDEDELINGEN

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom. Er is bericht van verhindering ontvangen van de heren Van Heijningen, Kemper, Rombeek en Van Helvoort.

De heer Selier meldt dat er een artikel staat in de Tweeterp (editie maart 2023) over het oorlogsmonument. Dtv Nieuws heeft tv-opnamen gemaakt bij het monument.

2. INSPREKERS

Er zijn geen insprekers.

3. VERSLAG 23 JANUARI 2023

Naar aanleiding van het verslag:

Insprekers

De BREB heeft een reactie gemaaild naar alle insprekers.

Excursie Afvalstoffendienst

Mevrouw Van der Sloot meldt dat de excursie aan de Afvalstoffendienst voorlopig "on hold" is gezet. Zodra het mogelijk is, wordt de excursie ingepland.

Elektrische bus

Mevrouw Schram meldt dat de voorziening voor de elektrische bus binnen twee dagen geregeld is.

Het verslag wordt vastgesteld.

4. AGENDAPUNTEN WETHOUDER

Mevrouw Van der Sloot meldt dat zij aanwezig is geweest bij het boomplant evenement dat georganiseerd werd door de organisatoren van de Engelenrun. De heer Van Beek vult aan dat er tegelijkertijd een activiteit plaatsvond van NL Doet bij het Engelermeer.

Verder heeft mevrouw Van der Sloot samen met de heren Van Heijningen en Duijkers een bezoek gebracht aan de katholieke kerk in Bokhoven. Daar is gesproken met het kerkbestuur, o.a. over de kunst in de kerk, de bomen en restauratie van de kerk.

5. HOOGWATERBESCHERMINGSPROGRAMMA

De "Aanpak hoog water 's-Hertogenbosch en omgeving (HOWABO)" is geagendeerd voor de gemeenteraadsvergadering van 28 maart 2023. In juli 2021 zijn grote delen van Limburg onder water gelopen als gevolg van overstromingen. Mevrouw Schram geeft aan dat dat ook in 's-Hertogenbosch gebeuren. Denk aan overstroming van woonwijken en infrastructuur als de A2. Veel bewoners zijn er niet van op de hoogte dat zij niet verzekerd zijn tegen schade als gevolg van overstromingen van bijv. de Maas. Men is dan afhankelijk van de Rijksoverheid. Het is goed om te kijken hoe de stad beschermd kan worden tegen overstromingen. Er ligt een grote opgave om te zoeken naar waterbergingsgebieden. In de [Regionale informatiebrief maart 2023](#) worden 11 kansrijke mogelijke oplossingen genoemd. Een deel van die mogelijkheden ligt in het werkgebied van de bestuursraad.

Denk aan Bokhovense Polder, Engelermeer en het Gemaal Crèvecoeur. De bestuursraad stelt het zeer op prijs als zij op de hoogte gehouden wordt van het verdere proces en de communicatie richting de bewoners.

In de informatiebrief wordt de aanleg van een inlaat bij het Engelermeer als een mogelijke oplossing genoemd. Hoe hangt dat samen met lopende projecten bij het Engelermeer? Wordt daar rekening mee gehouden?

De bestuursraad was destijds nauw betrokken bij het project "Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat". Dat project heeft vertraging opgelopen vanwege een zaak bij de Raad van State. Dat zou mogelijk ook een vertraging op kunnen leveren voor de aanpak van hoog water. De bestuursraad vraagt om de meest recente informatie met betrekking tot het GOL-project.

In de informatiebrief staat dat de gemeenteraden zullen worden uitgenodigd voor een gebiedsbezoek. Is het mogelijk om ook een bezoek te organiseren voor de bestuursraad voor de mogelijke bergingsgebieden die binnen het werkgebied van de bestuursraad liggen?

De Aa en de Dommel stromen door een groot deel van midden- en oost Brabant en komen in 's-Hertogenbosch bij elkaar, waarna ze onder vrij verval afvoeren op de Maas. 's-Hertogenbosch ligt op het laagste punt: het "afvoerputje". De gemeenten 's-Hertogenbosch, Heusden, Vught, Sint-Michielsgestel, Boxtel, de Provincie Noord-Brabant, Rijkswaterstaat, Waterschap De Dommel en Waterschap Aa en Maas werken samen aan het project "Aanpak Hoogwater 's-Hertogenbosch en Omgeving". Zorgdragen voor waterveiligheid is een gezamenlijke opgave. Nu wordt gezocht naar waterbergingsgebieden. Daarbij is mogelijk sprake van concurrentie met lopende projecten, maar ook met woonwijken en bouwprojecten. Het project zal een aantal jaren in beslag gaan nemen.

Mevrouw Van der Sloot zal navraag doen naar de laatste stand van zaken van het GOL-project. Ook zal worden nagevraagd of de bestuursraad aan zou kunnen sluiten bij een gebiedsbezoek. Anders is het wellicht ook mogelijk om het programma op te vragen, zodat we zelf een bezoekje af kunnen leggen. Handige websites over hoog water zijn o.a. <https://overstroomik.nl/> en <https://www.onswater.nl/>

6. AFGIFTE VERGUNNINGEN M.B.T. STIKSTOF

In de krant stond een artikel "Brabant gaat op slot: kan er dan helemaal niets meer?"¹ Het gaat om het besluit van de provincie voor het stopzetten van de vergunningverlening voor activiteiten die leiden tot een stikstoftoename op Natura 2000-gebieden.

De heer Van Beek informeert of dat gevolgen heeft voor de afgifte van bouwvergunningen. En heeft deze maatregel gevolgen voor de organisatie van evenementen bij het Engelermeer?

Mevrouw Van der Sloot geeft aan dat de provincie verantwoordelijk is voor de vergunningverlening. 's-Hertogenbosch is één van de weinige gemeenten met een beschermd natuurgebied nabij het stedelijke gebied. Daardoor raakt dit besluit direct aan de grote opgaven waarvoor we als gemeente staan, o.a. de woningbouw- en verstedelijkingsopgave. Het project Willemspoort-Zuid kan hierdoor vooralsnog niet doorgaan. Het gaat hier om 500 woningen.

Het besluit levert geen problemen op voor de vergunningverlening voor evenementen.

Er zijn art. 71 vragen gesteld. De beantwoording daarvan zal ter kennisname aan de bestuursraad worden verstuurd.

7. RONDVRAAG

Zendmast in Engelen

De heer Van Beek informeert naar de stand van zaken met betrekking tot de installatie van een zendmast in Engelen. Daar zal navraag over worden gedaan.

8. SPEERPUNT ENERGIE

De heer Van der Sande is aanwezig bij dit agendapunt. Hij is projectleider bij de afdeling SO/Economie & Energie van de gemeente 's-Hertogenbosch.

De heer Frenken heeft namens de werkgroep Energie Transitie een presentatie voorbereid over "Energiegebruik BREB gebied en hoe te vergroenen?" *Elektriciteit, Gas en Personenauto's*.²

De onderwerpen die aan bod komen zijn:

- Energiegebruik nu (BREB gebied);
- Energiegebruik toekomst (impact isolatie, warmtepompen, E-auto's en zonnepanelen)
- Energieverbruik daalt, maar elektriciteitsverbruik stijgt → elektriciteitsnet?
- Ideeën hoe verder vergroenen en "van het gas af" te komen;

---

¹ zie deze link: <https://www.bd.nl/brabant/brabant-op-slot-kan-er-dan-helemaal-niets-meer~a749fd7b/>

² Zie de presentatie in de bijlage

Na afloop van de presentatie vindt er een open discussie plaats. Open discussie (incl. beleid gemeente en diverse ideeën). Het is een complexe materie die duidelijk is uitgelegd. Er wordt onder andere dieper ingegaan op:

- Isoleren van o.a. woningen en erfgoed: door nu te isoleren kan men zich voorbereiden op ontwikkelingen in de toekomst. Vanuit het Rijk is een isolatiestreefwaarde opgegeven.
- Aardgasvrije wijken: er is een aantal wijken aangewezen waarmee we aan de slag gaan. Aardgasvrij is echter niet overal mogelijk.
- Plaatsen van windmolens. Er worden 16 windmolens geplaatst in de duurzame polder.
- Aanleg van zonneweides op grasland.
- Aantal thema's vanuit transitievisie warmte: over het opwekken van elektriciteit; hoe verduurzaam je de bebouwde omgeving

Vraag die vanuit de bestuursraad wordt gesteld is, hoe de gemeente en de bestuursraad elkaar zouden kunnen helpen op dit onderwerp. De bestuursraad plaatst in elke editie van de Tweeterp een artikel over dit onderwerp, bijv. over elektrisch rijden, zonnepanelen en dubbel glas, tip van de maand. Dit jaar wil de bestuursraad een dorpsstafel organiseren over energiegebruik.

Vanuit de transitievisie warmte probeert de gemeente een aantal verbeteringen op het gebied van energiegebruik concreter te maken. "Van het gas af" is een van de onderwerpen. Maar ook die isolatie van woningen, gezamenlijk inkopen van energiebesparende maatregelen. De heer Van der Sande zal de bestuursraad in contact brengen met de projectleider.

De heer Van Beek bedankt iedereen voor zijn/haar inbreng en de heer Van der Sande voor zijn aanwezigheid.

9.SLUITING

De voorzitter sluit de vergadering om 21.48 uur.

Jane Pawiroredjo,
7 april 2023